

Adrian Zabłocki
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Preferencje podatkowe w rolnictwie

TAX PREFERENCES IN AGRICULTURE

Ulgi i zwolnienia w podatkach pośrednich i bezpośrednich dla rolnictwa stanowią pomoc państwa dla jego obywateli. Pomoc ta ma na celu przyczynienie się m.in. do rozwoju, żywienia oraz utrzymania niskich cen żywności. Każde przyznane zwolnienie oraz udzielona ulga powoduje zmniejszenie dochodów budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego. Tego rodzaju straty budżetowe stanowią pomoc publiczną dla obywateli, którzy w wyniku jej otrzymania mogą zapewnić sobie dalsze swobodne finansowanie, rozwój przedsiębiorstwa, a także tańszy dostęp do wybranych dóbr i usług dla konsumentów.

Wstęp

Celem opracowania jest przedstawienie wybranych preferencji podatkowych funkcjonujących w obrębie działalności rolniczej oraz określenie strat jakie ponosi budżet państwa w związku z ich istnieniem. Rolnictwo jako jedna z niewielu dziedzin gospodarczych posiada wiele przywilejów podatkowych, których potrzeba dalszego istnienia nie jest poparta żadnymi analizami ekonomicznymi. Realizacja celu artykułu wymagała zastosowania metod badawczych takich jak: studium literatury przedmiotu oraz analizy danych zawartych w raportach Ministerstwa Finansów, które w corocznych opracowaniach wskazuje wartości preferencji podatkowych w polskim systemie podatkowym, występujących w najważniejszych z punktu widzenia dochodów budżetu państwa podatkach tj. PIT, CIT, VAT i podatkach lokalnych.

W punktach pierwszym, drugim i trzecim przedstawiono wybrane preferencje podatkowe polskiego rolnictwa oraz warunki ich przyznawania. Celem punktu czwartego jest natomiast przedstawienie wielkości strat jakie ponosi budżet państwa w związku z istnieniem analizowanych preferencji podatkowych. Wszystkie preferencje podatkowe w mniejszym lub większym stopniu zakłócają procesy rynkowej efektywności. Stąd też niezwykle ważne jest aby w sytuacji, gdy w danej dziedzinie gospodarki przyznawane są ulgi podatkowe, służyły one określonym celom polityki fiskalnej.

Preferencje podatkowe rolników w podatku dochodowym od osób fizycznych

Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych zawiera szereg wyłączeń spod zakresu opodatkowania dochodów z działalności rolniczej, w tym: wyłączenie przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej oraz dotacji z budżetu państwa i dopłat do rolnictwa. Działalnością rolniczą, w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych ust. 1 pkt 1, jest działalność polegająca na

wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym (naturalnym) z własnych upraw albo hodowli lub chowu, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowo-fermowego oraz hodowla ryb, a także działalność, w której minimalne okresy przetrzymywania zakupionych zwierząt i roślin, w trakcie których następuje ich biologiczny wzrost, wynoszą co najmniej:

- 1) miesiąc – w przypadku roślin,
- 2) 16 dni – w przypadku wysoko intensywnego tuczu specjalizowanego gęsi lub kaczek,
- 3) 6 tygodni – w przypadku pozostałego drobiu rzeźnego,
- 4) 2 miesiące – w przypadku pozostałych zwierząt – licząc od dnia nabycia¹.

Działami specjalnymi produkcji rolnej są: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin „in vitro”, fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowla i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowla dżdżownic, hodowla entomofagów, hodowla jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym. Do działów specjalnych produkcji rolnej nie zaliczamy upraw, hodowli i chowu zwierząt w rozmiarach nieprzekraczających wielkości określonych w załączniku nr 2 do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zatem zgodnie z przepisami, do przychodów z działalności rolniczej wyłączonej spod opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, zastosowanie mają przepisy ustawy o podatku rolnym². Konstrukcja tego podatku nie przyjmuje za podstawę opodatkowania dochodu uzyskanego przez rolnika. Podstawą opodatkowania w podatku rolnym jest liczba hektarów przeliczeniowych, a nie dochód gospodarstwa. Oznacza to, że niezależnie od tego w jakiej wysokości podatnik podatku rolnego osiąga dochód z działalności rolniczej, wysokość podatku rolnego jaki płaci jest jednakowa.

Kolejnemu wyłączeniu z opodatkowania podatkiem dochodowym podlegają przychody z dzierżaw, poddzierżaw działów specjalnych produkcji rolnej oraz gospodarstwa rolnego lub jego składników przeznaczonych na cele rolnicze albo na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej. Osoba wydzierżawiająca swoje gospodarstwo w całości lub też w części innemu rolnikowi i otrzymująca przychód z tego tytułu, nie jest zobowiązana do płacenia podatku dochodowego od tego przychodu, jak również zgłaszania tego faktu w jakimkolwiek urzędzie.

Zwolnieniem z opodatkowania zostały objęte również przychody uzyskane ze sprzedaży całości lub części nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego. Zwolnienie nie dotyczy przychodu uzyskanego ze sprzedaży gruntów, które w związku z tą sprzedażą utraciły charakter rolny. Celem tego zwolnienia mogło być zachęcenie rolników do większego obrotu ziemią co miało powodować powstawanie dużych gospodarstw.

---

¹ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, Nr 75, poz. 473).

² Ibidem.

Spod opodatkowania PIT wyłączone są dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza pięciu. Zwolnieniu temu nie podlega wynajem pokoi gościnnych osobom, które przebywają w tym gospodarstwie w celach innych niż związanych z wypoczynkiem.

Zwolnione z opodatkowania są dotacje z budżetu państwa otrzymane na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach Specjalnego Przedakcesyjnego Programu na Rzecz Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (SAPARD). Realizacja programu SAPARD przypadała na lata 2002-2006, stąd zwolnienie dotyczące środków uzyskanych w ramach programu SAPARD ma obecnie charakter historyczny. Zwolnieniu podlegają natomiast dopłaty bezpośrednie stosowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej

Działalność rolnicza, w rozumieniu ustawy o PIT, która polega na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym z własnych upraw albo hodowli lub chowu (za wyjątkiem działów specjalnych produkcji rolnej) jest wyłączona z opodatkowania PIT. Dochody ze sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy lub hodowli, niestanowiących działów specjalnych produkcji rolnej przerobione sposobem przemysłowym, jeżeli przerób polega na:

- kiszzeniu produktów roślinnych,
- przetwórstwie mleka,
- uboju zwierząt rzeźnych i obróbce poubojowej tych zwierząt, w tym również na rozbiorze, podziale i klasyfikacji mięsa, zwolnione są z opodatkowania PIT.

Zwolnione z opodatkowania są zasiłki chorobowe wypłacane rolnikom. Kwota zwolniona

z opodatkowania ograniczona jest do części zasiłku odpowiadającej udziałowi dochodu z tytułu działalności rolniczej.

Preferencje podatkowe w podatku dochodowym od osób prawnych

Analogicznie jak w PIT, wyłączone z opodatkowania CIT są przychody z działalności rolniczej, z wyłączeniem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej. Do przychodów tych, tj. działalności rolniczej zastosowanie mają przepisy ustawy o podatku rolnym. Podobnym włączeniem z opodatkowania CIT podlegają tak jak w podatku PIT dopłaty na rolnictwo.

Zwolnione z opodatkowania CIT są dochody ze sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego. Zwolnienie nie ma zastosowania jeżeli sprzedaż ta następuje przed upływem pięciu lat licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie całości lub części zbywanej nieruchomości.

Ustawodawca zwolnił od podatku dochody z działalności pozarolniczej w części przeznaczony na działalność rolniczą. Aby skorzystać ze zwolnienia, podatnik musi wykazać w ogólnych przychodach (zarówno z działalności rolniczej jak również z działalności pozarolniczej) co najmniej 60% przychodów z działalności rolniczej. Powyższe zwolnienie związane jest z faktem, iż podatnik inwestując w działalność

pozarolniczą ma możliwość wliczenia sobie poczynionych wydatków w koszty, czego nie może zrobić inwestując w działalność rolniczą. Zwolnienie to stanowi więc swoistą zachętę do rozszerzania prowadzonej działalności rolniczej kosztem działalności pozarolniczej.

Przywilejem podatkowym zostały także obdarowane grupy producentów rolnych, które mogą być tworzone przez podmioty (osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej) prowadzące gospodarstwo rolne albo działalność rolniczą w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej. Dochody takiej grupy podatkowej korzystają ze zwolnienia jeśli spełnione zostaną następujące warunki:

1. Grupa zostanie wpisana do rejestru grup producenckich,
2. Dochody pochodzą ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona,
3. Produkty wytworzone zostały w gospodarstwach członków tej grupy.

Zwolnienie ograniczone jest do dochodów z podstawowej działalności grupy i tylko w części przekazanej (wydatkowanej) na rzecz członków grupy³.

Preferencje podatkowe w podatkach lokalnych

Podatki i opłaty lokalne stanowią dużą część dochodów własnych gminy, a ich wysokość może być swobodnie kształtowana przez radę gminy. W praktyce gminy dość niechętnie stosują preferencje podatkowe wobec swoich mieszkańców, jednak niektóre ulgi i zwolnienia w podatkach lokalnych przyznawane są ustawowo. Zwolnieniem takim objęci są podatnicy podatku od nieruchomości, których budynki gospodarcze lub ich części:

- położone są na gruntach gospodarstw rolnych, służące wyłącznie działalności rolniczej,
- zostały zajęte na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej,
- budynki i budowle wykorzystywane przez grupę producentów rolnych wpisaną do rejestru tych grup są wykorzystywane wyłącznie na prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych w gospodarstwach członków grupy lub w zakresie określonym w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach zgodnie z jej aktem założycielskim.

Zwolnione z podatku rolnego są grunty przeznaczone na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha:

- a) będące przedmiotem prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego, nabyte w drodze umowy sprzedaży,
- b) będące przedmiotem umowy o oddanie gruntów w użytkowanie wieczyste,
- c) wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, objęte w trwałe zagospodarowanie.

Temu samemu zwolnieniu podlegają również użytki rolne klasy V, VI i VIz oraz grunty zadrzewione i zakrzewione ustanowione na użytkach rolnych. Wysokość podatku rolnego ustala się na podstawie hektara przeliczeniowego oraz równowartości

---

³ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654).

pieniężnej 2,5 q lub 5 q żyta w zależności od rodzaju gruntu, która obliczana jest według średniej ceny skupu żyta za 11 kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy. Średnią cenę skupu żyta, ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 20 października roku poprzedzającego rok podatkowy. Organ uchwałodawczy gminy, jakim jest rada gminy, może w formie uchwały rady gminy obniżyć cen skupu żyta na podstawie którego obliczana jest wysokość podatku rolnego.

Ulga inwestycyjna w podatku rolnym przyznawana jest po zakończeniu inwestycji. Ulga ta polega na odliczeniu od należnego podatku rolnego (od gruntów położonych na terenie gminy, w której została dokonana inwestycja) – wysokości 25 % udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych⁴.

Ulga z tytułu tej samej inwestycji nie może być stosowana dłużej niż przez 15 lat. Podatnik straci prawo do odliczenia od podatku rolnego niewykorzystanej kwoty ulgi inwestycyjnej w przypadku sprzedaży obiektów i urządzeń, od których została przyznana ulga, lub przeznaczy je na inne cele nieinwentarskie lub niezwiązane z ochroną środowiska. Kwota niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej przechodzi na następców podatnika stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ordynacji podatkowej.

Organ podatkowy właściwy dla naliczania i pobory podatku rolnego w razie wystąpienia klęski żywiołowej, która spowodowała istotne szkody w budynkach, ziemiopłodach, inwentarzu żywym lub martwym albo w drzewostanie, przyznaje podatnikom ulgi w podatku rolnym przez zaniechanie jego ustalania albo poboru w całości lub w części, w wysokości zależnej od rozmiarów strat spowodowanych klęską w gospodarstwie rolnym⁵.

---

⁴ Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 ze zm.

⁵ Ibidem.

Następstwa finansowe dla budżetu państwa preferencji podatkowych w rolnictwie.

Tabela 1. Zestawienie kwot i rodzaju preferencji dla osób fizycznych prowadzących działalność rolniczą w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Table 1. Statement of the amount and type of preferences for individuals engaged in agricultural activities in the income tax on individuals.

Rodzaj ulgi / Type of relief	2009	2010	2011
Wyłączenie spod zakresu zastosowania ustawy o PIT przychodów z działalności rolniczej z wyłączeniem dochodów z działów specjalnych produkcji rolnej / The exclusion from the scope of the Law on PIT revenues from agricultural activities with the exception of income from special branches of agricultural production	-	-	-
Przychody ze sprzedaży gospodarstwa rolnego / Revenues from the sale of farm	-	-	-
Dochody z agroturystyki / Income from agri-tourism	-	-	-
Dopłaty do rolnictwa / Subsidies to agriculture	1 947	2 008	2 334
Dochody ze sprzedaży przerobionych produktów rolnych / Revenue from the sale of processed agricultural products	-	-	-
Zasiłki chorobowe dla rolników / Sickness benefits for farmers	65	71	71
Przychody z dzierżawy gospodarstwa i gruntów rolnych / Revenues from the lease of farm and agricultural land	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

Tabela nr 1 zawiera siedem ulg, spośród których tylko w stosunku do dwóch z nich możliwe jest rzeczywiste oszacowanie utraconego dochodu przez budżet państwa. W okresie od 2009 do 2011 roku budżet państwa stracił z powodu istnienia tych zwolnień 6496 mln zł. Z uwagi na brak możliwości uzyskania danych finansowych odnośnie zwolnienia z podatku przychodów z dzierżawy gospodarstwa i gruntów rolnych oraz jego sprzedaży nie jest możliwe oszacowanie utraconej kwoty podatku przez budżet państwa. Zwolnienie rolników indywidualnych z obowiązku prowadzenia jakiegokolwiek ewidencji podatkowej powoduje uniemożliwienie oszacowania rzeczywistego przychodu, dochodu z działalności rolniczej, a tym samym brak jest danych o wielkości utraconych dochodów przez budżet państwa z tego tytułu. Analizując tylko te dwie wartości liczbowe zwolnień w podatku PIT stwierdza się wzrost aż o 19,87% kwoty utraconego dochodu podatkowego za rok podatkowy 2011 względem roku 2009. Tak duża różnica wartości była spowodowana znacznym wzrostem wysokości wypłacanych rolnikom dopłat bezpośrednich do powierzchni upraw. W analizowanym okresie najmniejszą wartość dochodów budżet państwa utracił w roku 2009, która wyniosła 2012 mln i była mniejsza o 67 mln względem roku 2010 w którym łączna kwota strat oszacowano na 2079 mln.

Preferencje w działalności rolniczej oprócz osób fizycznych posiadają również osoby prawne, których dochody z działalności rolniczej zostały wyłączone spod opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych (CIT). W tabeli nr 2 przedstawiono kwoty jakie traci budżet państwa w związku z funkcjonowaniem tylko kilku wybranych zwolnień z CIT. Analizie porównawczej poddano 7 zwolnień

funkcjonujących w podatku CIT w latach 2009-2011. Łączna kwota utraconego dochodu tylko z 6 zwolnień, których kwota była możliwa do obliczenia w przeciągu trzech lat, wyniosła 335 mln. zł. Warto podkreślić, że z tego typu ulg korzysta bardzo mała liczba podatników, gdyż w Polsce dominują gospodarstwa rodzinne, które nie mogą korzystać z tego rodzaju pomocy. Tabela 2 nie zawiera kwot podatku dochodowego jakie traci budżet państwa w związku z wyłączeniem spod opodatkowania podatkiem CIT dochodów z działalności rolniczej. Wszystkie osoby prawne korzystające z ww. ulg są zobowiązane na podstawie ustawy o rachunkowości do prowadzenia pełnej rachunkowości oraz corocznego przekładania w Krajowym Rejestrze Sądowym bilansu oraz sprawozdania finansowego, na podstawie których możliwe jest oszacowanie dochodu i wysokości podatku jaki traci corocznie budżet państwa na zwolnieniu dochodów z działalności rolniczej z podatku CIT. Na podstawie takich danych możliwa była by ocena sensowności zastąpienia podatku rolnego podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Tabela 2. Zestawienie kwot i rodzaju preferencji dla osób prawnych prowadzących działalność rolniczą w podatku dochodowym od osób prawnych.

Table 2. tenement of the amount and type of preference for legal persons engaged in agricultural income tax from legal persons

Rodzaj ulgi. / Type of relief	2009	2010	2011
Wyłączenie spod zakresu zastosowania ustawy o CIT przychodów z działalności rolniczej z wyłączeniem dochodów z działów specjalnych produkcji rolnej. / The exclusion from the scope of the Law on CIT revenues from agricultural activities with the exception of income from special branches of agricultural production	-	-	-
Zwolnienie dochodów ze sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego / Exemption of income from the sale of real estate belonging to the farm			
Dopłaty na rolnictwo / Subsidies for agriculture		64	33
Zwolnienie dochodów z działalności pozarolniczej przeznaczonych na wynagrodzenie za pracę. / Exemption of income from non-agricultural activities intended to pay for work	49		
Zwolnienie dochodów grupy producentów rolnych. / Exemption of income of agricultural producer groups		3	5
Zwolnienie dochodów z działalności pozarolniczej przeznaczonych na działalność rolniczą. / Exemption of income from non-agricultural activities dedicated to agricultural activities	47	59	66
Zwolnienie dochodów Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego rolników. / Exemption of income Social Security Contribution Fund of farmers			9

Źródło: j.w.

Tabela 3. Zestawienie kwot i rodzaju preferencji dla osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność rolniczą w podatkach lokalnych.

Table 3. Statement of the amount and type of preference for natural and legal persons engaged in agricultural activities in local taxes.

Rodzaj ulgi. / Type of relief	2009	2010	2011
Zwolnienie dla budynków gospodarczych lub ich części położonych na gruntach gospodarstw rolnych, służących wyłącznie działalności rolniczej. / The exemption for farm buildings or portions thereof located on land holdings, which only agricultural activity.	1591	1616	1807
Zwolnienie dla budynków i budowli zajętych przez grupy producentów rolnych. / The exemption for buildings and structures occupied by a group of agricultural producers.		40	42
Obniżona stawka dla budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym. / Reduced rate for buildings or parts of buildings used for business in the marketing of certified seed.	10	10	10
Zwolnienie dla użytków rolnych klas V, VI i Viz. / The exemption for agricultural land classes V, VI and Viz.	183	112	124
Zwolnienie dla gruntów przeznaczonych na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni 100 ha. / Relief for the area to create a new farm or extension of the existing surface 100 ha.		36	40
Ulga inwestycyjna. / investment allowance	53	33	36
Ulgi dla gruntów położonych na terenach podgórskich i górskich. / Relief for land located on foothills and mountain.		15	17
Ulgi po okresie zwolnienia. / Relief after release.		12	14
Uprawnienia rad gmin do obniżania cen skupu żyta stanowiącej podstawę obliczania stawek podatku rolnego. / The powers of municipal councils to reduce the purchase price of rye is the basis for calculating the tax rates of the agricultural	433	40	78
Zwolnienie z podatku od środków transportu. / Exemption from tax on means of transport.	-	-	-

Źródło: j.w

Gminy jako jednostki samorządu terytorialnego posiadają władztwo podatkowe w zakresie wprowadzaniu na swoim obszarze szeregu ulg i zwolnień podatkowych dotyczących rolnictwa. Wszystkie wymienione w tabeli nr 3 ulgi i zwolnienia stanowią bezpośrednio utracony dochód budżetów gmin. W latach 2009-2011 gminy w związku z istnieniem ulg i zwolnień wymienionych w tabeli nr 3 utraciły 6352 mln zł. Największą kwotę dochodu budżety gmin straciły w roku 2009 r. bo aż 270 mln zł, natomiast już w 2010 kwota ta uległa zmniejszeniu o 15,6% względem roku poprzedzającego. Największe utracone dochody wynikają ze zwolnienia dla budynków gospodarczych lub ich części położonych na gruntach gospodarstw rolnych, służących

wyłącznie działalności rolniczej. Kolejnymi zwolnieniami powodującymi duże straty dla budżetów gmin jest zwolnienie dla użytków rolnych klas V, VI i VII oraz obniżenie przez rady gminy cen skupu żyta stanowiącego podstawę do obliczenia stawek podatku rolnego. Osoby fizyczne jak również osoby prawne prowadzące działalność rolniczą są zobowiązane do płacenia podatku rolnego, którego wysokość jest ustalana na podstawie średniej ceny żyta z 11 ostatnich kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy. Rady gmin na podstawie uchwały mogą obniżyć średnią cenę skupu żyta, na podstawie której obliczana jest stawka ww. podatku.

Wnioski

Wielkość i rodzaje preferencji podatkowych w stosunku do poszczególnych sektorów gospodarki zależą od polityki podatkowej danego państwa. Działalność rolnicza traktowana jest w Polsce w szczególny sposób, gdyż nie występuje w niej realne opodatkowanie dochodu uzyskanego z działalności rolniczej. Pomimo tak wielkiego przywileju rolnikom zostało przyznanych jeszcze więcej ulg podatkowych, których istnienie i zastosowanie nie jest niczym uzasadnione. Wszelkie ulgi i zwolnienia są wyjątkiem od reguły obowiązku płacenia podatków, które stanowią dochody budżetowe gmin i państwa. Stosowanie takich wyjątków musi być uzasadnione ważnym interesem publicznym lub budżetowym, których stosowanie służy wszystkim obywatelom. Z przeprowadzonych analiz wynika, iż istnienie preferencji podatkowych w rolnictwie powoduje znaczne uszczuplenie dochodów budżetu państwa jak również budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Z uwagi na brak finansowych przesłanek istnienia preferencji podatkowych w rolnictwie dla budżetu państwa należy prowadzić dalsze badania nad sensem ich istnienia skoncentrowanych na korzyściach jakie przynoszą społeczeństwu i całej gospodarce

Literatura

- Diemianowicz R., Przygodzka R., *Rola instytucji fiskalnych w rozwoju rolnictwa*, [w] B. Kutkowski (red.) *Wyzwania stojące przed rolnictwem i wsią u progu XXI wieku*, WYD. Akademii Ekonomicznej im. Oscara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2003.
- R. Przygodzka, *Fiskalne instrumenty wspierania rolnictwa – przyczyny stosowania, mechanizmy i skutki*. Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2006.
- W. Ziętara, *Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju polskiego rolnictwa*. Roczniki Nauk Rolniczych 2008, Seria G, Tom 94, Zeszyt 2.
- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 ze zm.).
- Ustawa z dnia 12 listopada 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, Nr 75, poz. 473).
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654).

Summary

Reliefs and exemptions from direct and indirect taxes for agriculture constitute state aid for its citizens. This assistance aims to contribute to the development, recovery and

maintenance of low food prices. Any exemption granted, and granted relief reduces the income of the state budget and local government units. Such losses are budgetary aid to citizens who as a result of its receipt may provide a further free financing and development of the company as well as provide cheaper access to certain goods and services to consumers.

Informacja o Autorze:

mgr Adrian Zablocki
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
e-mail: zablocki21@wp.pl